

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 11

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 11", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_011.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

161

Fortegnelsen over alle udkomne Skrifter, siden

Trykfriheden.

Anden Aargang, 11. Stykke.

No. 126.

Kiøbenhavns Patriotiske Samlinger

indeholdende adskillige Materier, i sær oekonomiske og Politiske. Første Hæfte. Kiøbh. 1771. Trykt og selges hos P. H. Høecke for 1 Mk.

8 Skil., stor 7 Ark 8vo med et Kobber.

Dette første Hæfte indbefatter allene: kort Afhandling om Planternes Bryllup og Trolovelse, forfattet af Joh. Gustav

Wahlbom fød i Calmar, men oversat af den

2

162 latinske Original, som findes i C. Linn. amoenit. acad. vol. I. lugd. Bat. 1749. ved O. Olavius St. Phil. Bl.

Denne liden Afhandling er baade nyttig og fornøvelig at læse. Dens Hensigt er at viise og fastsætte Planternes Fødsel og Avlings-Maade, hvilken beviises at være den samme her, som i Dyre-Riget. Forfatteren bygger fornemmelig sine Slutninger paa Grunde af de Erfaringer og lagttagelser, som han har opsamlet af den store Linnæi Skrifter og Forelæsninger. Afhandlingen begynder med at viise, at Planterne leve saavel som Dyrene, hvilken Satz Forfatteren bygger paa Harwei Begreb om Livet, som sætter det i Safternes frivillige Drift, han bestyrker den endnu med adskillige andre Beviisligheder tagne af Underholdningen, Bevægelsen o. s. v. Efter at have forudskikket dette, skrider han til at undersøge Urternes Udspring eller Fødsel: han anfører de Gamles Mening om en bestemt og ubestemt Fødsel, og forkaster den sidste, som ugrundet og stridende mod Erfarenheden. „Dersom baade levende Dyr og Urter kunde blive til ved Forraadnelse og Solens Heede, saa var jo unødvendigt og følgerig uanstændigt for Gud, at have be-

3

163 reed saa mange og kunstige Kar, som kunde tiene til Forplantningens Iverksættelse., Alting fødes alt saa af sit Æg, og paa en bestemt Maade — De allermindste Urter have deres Frøekorn — og Frøene ere Planternes Æg; thi alle Slags Æg frembringer saadant et Foster, som ligner Forældrene, hvilket og Urternes Frøe gjøre; men ald Fødsel sætter forud Frugtbargiørelse, og Frugtbargiørelsen Avlelemmer, og disse ere hos Urterne Blomsteret og Frugten — Blomsteret er de Avlelemmer, som tiene til Frugtbargiøreheden, men Frugten de Avlelemmer, som befordre Fødselen. Blomsternes Støvknappe, nemlig Hannernes Avlelemmer ere intet andet, end saadanne Legemer, der forberede og indeholde Sæden — Altsaa ere og disse Støvknappe Avlestene, tilligemed Sædeblærene, og Støvet deres virkelige Sæd, der svarer til de smaae Orme, som forekomme i Dyre-Riget. Planternes Formerelse sker derfor, naar Hannen eller Støvknappene sprøyte sit Sæd ind i Hunplanternes Avlelem, eller Frugtrørmunde o. s. v.

No. 127.

Til Kongen. Af Peter Friderich Suhm.

Kjøbenh. 1772. i Ark i 4to.

4

164

Hvad Under, at de store Tildragelser ved Hoffet d. 17 Jan. kunde særdeles røre saa ædeltænkende en Mand, som vores berømte Hr. C. R. Suhm! Denne korte, fyndige og med faae Ord meget udtrykkende Tiltale til Landets-Fader er her paa et overtydende Beviis. En for den Høyædle Hr. Forfatter værdig Friemodighed, en sand patriotisk Nidkiærhed fremlegger her allevegne usminkede Sandheder. „Lad saa mange Kongers Blod, (Forf. tiltaler Monarken) som rinder i dine Aarer, opvarme dit Hierte til selv at see til dit Folk. Saa gjorde Christian den Fierde; saa gjorde Friderich den Fierde; Forævigede Navne! Lad Smigrere ey indbilde dig, at du er allerede dem, men stræb at blive, som de., Saadan er Tonen overalt. Da ingen Exemplarer af dette lidet, men betydelige, Skrift ere at faae tilkiøbs, saasom det hele Oplag strax er bleven uddeelt og bortgivet; fortiene de Hr. Berlinger Taksigelse af Publikum, at de have indrykket det heel og holden i No. 8. af deres Tidender. Ligeledes er det kort efter bleven aftrykt i Ad. Cont. Efterretninger No. 15. Men vi maae anmærke et Ords Udeladelse i disse 2de Aftryk, som ikke lidet forandrer Meningen: „Af Gud og dit Folk har du Ene-

5

165 volds-Magten. Du er ogsaa Gud det Regenskab skyldig—., Her skal staae et og imellem Gud og det.

No. 128.

Seltnes Denkmahl patriotischer Freymüthigkeit und großmüthiger Königlicher Wahrheitsliebe. Trykt hos Kongel. Hof-Bogtrykker Møller og selges sammesteds, samt paa Børsens Boglader og hos Mad. Kannevorf for 4 Skil. 1 Ark 4to.

Er en temmelig frie Oversættelse af det Suhmiske, under foregaaende No. anmeldte. F. Ex. Saa gjorde Christian den Fierde — Er oversat: Gleiche Christian dem Vierten — I en liden Fortale anstiller sig Udgiveren eller Oversætteren, som at han vilde skiule for vore Naboer de vigtigste Omstændigheder og den særdeles Anledning til dette Skrift: hvorføre og Dannemark og Norge i Oversættelsen selv kun ere betegnede med de første Bogstaver. Hensigten er ventelig ved en øm og undseelig Tilbageholdelse at opvække en eller anden fordeelagtig Følelse hos fremmede Læsere.

6

166 No. 129

Tanker opsatte og tilegnede Hr. C.

Suhm i Anledning af hans ypperlige Tale til Kongen. Trykt og findes tilkiøbs hos P. H. Høecke i store Helliggeist-Strædet for 2 Skil. 1/2 Ark 4to.

Den kiære Patrioth har med 2 Octav Sider, trykte i Quart-Format, ikke sagt os noget om Hr. Suhms ædle Fritalenhed paa en gemeen og uanstændig Maade; men ikke heller med en særdeles Vittighed og Kunst: saa at ingen, uden Forfatteren maaskee og Bogtrykkeren, havde mistet noget derved, om denne liden Opsætning var bleven utrykt.

No. 130.

Til Kongen af Peter Friderich Suhm. Trykt, og selges hos R. H. Thiele for 2 Skil. 1/2 Ark. 8vo.

Et feylefuldt Eftertryk, hvorved Bogtrykkeren venter at tiene sig nogle gode Styver. Vi vil ønske ham, at han maa beholde selv alle Exemplarerne til Belønning for sin Skiødesløshed.

7

167

No. 131

De Retsindiges Kritik over Hr. Conferentzraad

Peter Friderich Suhms Moraler til Kongen. Opsat efter manges Begiæring af en Veldømmende. Trykt og tilkiøbs hos R. H. Thiele for i Mk. stor 5 og et halv Ark 4to.

En forunderlig Person er denne Hr

V. Frugtsommelig med Moraler (S.

3.) maatte han jo dog endeligen engang i Tide eller Utide til at føde. I dette Svangerskab maae man holde ham til gode, at Phantasie haver bemestret (S. 12.) sig ham. Derfor kaldes denne Kritik de Retsindiges: derfor er den opsat efter manges Begjæring: derfor taler Dannemarks, Norges og Førstendømmenes retsindige Skare igiennem denne Vanvittige Forfat. Mund Sid. 10. m. m. Indsigt og Ukyndighed, Sindighed og Fremfusenhed, Stolthed og Ydmyghed, Høflighed og Grovhed omvexle ideligen med hinanden, saa at Læseren neppe kan ansee Forfat. for andet end en Vende-Kaabe. Snart anstiller han sig, som han havde haft daglig Adgang til Kongens Cabinet;

(see S. 21. f.) snart ligger han allerlængst fra Tronen, ubemerket i Stø-

8

168

vet. (S. 14.) Hr. C. R. Suhms Ord maa lade sig strække paa langs og tvers, ligesom han finder for got. En anden Gang ere de saa ulykkelige, at falde uden for hans Kritik, eftersom (siger han) den Ærbødighed, jeg bør have for Kongens helligede Person, befaler

mig det. (Sid. 18.) Et Exempel paa, hvor klygtig og artig F. veed at tiltale Kongen frem for vores Suhm, findes i Særdeleshed S. 32 og 33. Læseren maae endnu have liden Taalmodighed til at høre, hvorledes F vil have sine Feyl bedømte: „Alle troe! at de Feyl, deres Øyne opdage, ere allene udsprungne af min uslebne, og i det Offentlige endnu ubrugte Tænkekraft., Men kunde ikke Forfat, bleven hiemme med sin uslebne Tænkekraft! — Ja, det er vel saa: imidlertid er det dog saa herligt, at gjøre sit første Udtog mod en Mand, som Hr. Suhm: strax maae Folk blive opmerksomme, og tænke: den Karl maae føre noget i sit Skiold. Nu kommer det da an paa, om den fornuftige Læser vil forære (S. 8.) en saa insigtsful (S. 21.) og med saa graadigt (S. II.) et Mod begavet Forfattere.

No. 132.

Afbrudte Tanker, i Anledning af Beskiærmelses-Dagen d. 17 Jan. 1772. af E. B.

9

169 Trykt hos P. H. Høecke og selges sammesteds og paa Byens Boglader for 10 Skil., stor 2 1/2 Ark 4to.

Den sidstafvigte 17 Jan. har givet det lykkeligste Stof for Skribentere, kuns Skade, at de værdige iblant disse ere saa faa. De fleste af de over denne store Dag udkomne Stykker ere saaledes beskafne, at de enten føre Stempel af en pøbelmæssig Kaadhed eller nedrig Vindelyst, som har oplivet Forfatterens Aand, og sat saa mange Penne i Bevægelse. Nærværende Forfatter skriver i en Smag og Tænkemaade, som paa det Fordeelagtigste udmerker ham fra denne heele Mængde — Hans Pen har det høytidelige Tilsnit, som passer sig til hans ærværdige Gienstand, og han har skildret sin store Handling, og de handlende Personer, med saa levende Farver og ædle Træk, at vi underholdes paa den angenemeske Maade, og undertiden røres indtil Taarer. Som en Prøve paa hans Skrivemaade ville vi udskrive disse faa Linier. „S. 6. Endnu holdt Natten sine sorte Vinger udbredte over alt Landet; Søvnens

mægtige Septer herskede, og den tause Roe

tilbød sin Tieneste for Udførelsen af de vigtigste Forehavende. Frimodig gaaer vor Helt-

10

170

inde frem i Herrens hendes Guds Navn, geleidet af hendes dyrebare Friderich, og efterfulgt af dem, til hvilke hun havde sat sin Fortroelighed — Af hendes Ansigt fremskinne Roelighed, og paa hendes Læber hviler Bønnen: Gud vil for sin Barmhiertigheds Skyld, siger hun, fuldkomme alt — hendes usynlige Varetægt, som allerede havde banet hende Veyen, fulgte for og efter, og bekiermede hende mod alle Hindringer, o. s. v. Forfat, har i den Tale, han lader Juliane holde til Kongen, i sær anbragt Steder, som have meget rørende og eftertrykkeligt.

No 133.

Skrivelse fra et Fruentimmer til Stadens ædle, Høyædle og Velbaarne, samtlige Elskere af Peber-Svenderiet. Kiøbh., Trykt, og findes tilkiøbs hos Berling, og Mad. Kannevorf for 4 Skil. 1 Ark 8vo.

Vil denne Skrivelse ikke gjøre bedre Virkning hos de Herrer Elskere af Pebersvenderiet, end den har gjort hos os, saa har Forfat, vist i den Henseende gjort sig en forgiæves Umage — og, hvor vil det ikke svie i hendes Patriotiske Hierte! thi hun forsikrer,

at „hun skriver ikke for at vise Vit-

11

171

tighed,, (hvorledes skulde hun og falde paa slige Tanker?) „ikke heller for at

søge Fordeel, uden den, heele Staten, det lykkelige Dannemark vil vinde ved Opfyldelsen af hendes Forlangte,,. — Men ney! vi tør end ikke love hende denne saa patriotiske Glæde! — vore Pebersvenne have deres Grundsætninger langt bedre forvarede, end at de skulde opgive dem for nogle almindelige tørre Moraler — og en uvittig og ilde sammhængende Sniksnak vil vel neppe overtale dem til at forlade deres formeente Fordeele. — Men er dette saaledes, saa have vi alt spaaet Forfatterinden sin Skiæbne.

No. 134.

En sandfærdig og virkelig Samtale

imellem den afdøde Greve af Griffenfelt og den nu levende Greve af Struensee — holden Natten d. 18 Jan. 1772. i Citadellet for Kiøbenhavn. Trykt og findes tilkiøbs hos R. H. Thiele for 4 Skil., i Ark i 8vo.

Neppe skulde man ventet en Samtale imellem 2 saa ulige Personer — Griffenfelt var en Mand af de besynderligste Naturens

12

172 Gaver; der ved moden Indsigt, Duelighed og sande Fortienester blev ophøyet til de vigtigste Betieninger. — Struensee derimod —

ved hvad Fortienester han saa hastig er kommen

i Veyret, vide vi ikke — men vente, at Comissionen snart lægger dem for Dagen, om de ere af den Beskaffenhed, at de kan taale Lyset. Samtalen i sig selv er elendig. Man maae fast ynkes over, at der gives en Griffenfelt saadanne Ord i Munden, som denne jammerlige Poet tillægger ham — Han kalder Struensee sin Mon frere, og skrifter

for ham saadanne Synder og Forbrydelser,

som Griffenfelt nok aldrig har tænkt paa —

Dog — vi kan troe, dette er en første Gang, denne store Mand er mishandlet: det er jo ey mange Aar siden, en Skrivesyg Forfatter rapsede hans Historie sammen — og af dette elendige Tøy har nok nærværende Forfatter samlet Stoffet til sin Samtale.

No. 135.

En splinter nye Vise om gamle Lisbeth.

Trykt og selges hos A. F. Stein for 2 Skil. 1/2 Ark i 8vo.

Denne Vise er noget nær en Personlig Satire, hvori Forfat, røber saa megem Ond-

13

173

skab og saa lidt Vittighed, at han efter vore Tanker til Belønning for sin Digter-Geist snarere har fortient Gabestokken, end en Laurbær-Krands.

No. 136.

Den i kort Tid ophøvede, men ligesaa

hastig nedstødte store nordiske Tyv eller Struensees rette og sande Caracteer. Forfattet af en jammerlig Skribent. Kiøbh.

1772. Trykt hos R. H. Thiele og sælges hos Pelt og Mad. Kannevorf for 2 Skil. et halv Ark i 8vo.

Det eeneste, hvorfor denne Forfatter bør roeses, er hans aabenhjertige Tilstaaelse om sig selv, at han er en jammerlig Skribent; hvilket vist nok er en større Sandhed, end han maaskee selv har troet. No. 137. Fandens

Fortvilelse over sit Riges Forstyrrelse d. 17 Jan. 1772. No. 138. En nye Vise om den nye Haman.

14

174 No. 139.

Citadellets Hilsen til deres nye Giester, samt Forsikring om dets Troeskab og Redelighed imod dem.

No. 140.

Glade Tanker paa Kong Christian

den Syvendes glædelige Geburts-Dag 1772. Alle 4re trykte hos N. Svare, og selges sammesteds Styk. a 2 Skil. enhver et halv Ark 8vo.

Disse fire har uden Tvil M. Br**n rapset sammen, i det mindste ligne de fuldkommen hans Arbeyder. Meere behøve vi vel ikke at sige vore Læsere for at overtude dem om, at de alle er noget smageløst og elendig Tøy, som Hunger og Dumhed har forenet sig for at bringe til Lyset, til Trods for ald fund Smag og Vittighed.

No. 141.

Den danske Frue Veneris Klage-Sang. I Anledning af den Forstyrrelse, som skeede Natten imellem d. 17de og 18de Jan. 1771., Kiøbh., trykt og bekommes hos A. F. Stein for 2 Skil. et halv Ark 8vo.

15

175

No. 142.

De nu forladte og forhadte Nat-Nympfers

Svane-Sang og sidste Afskeds-Tale til deres Liebhabere. Kiøbenhavn 1772, trykt og selges hos Morten Hallager for 2 Skil. et hal-Ark 8vo.

No. 143.

En tilforladelig Efterretning over de største og fornemmeste Ponche-Mænds Eftermæle & c. Kiøbenhavn, trykt og bekommes hos N. Svare for 4 Skil. 1 Ark 8vo.

Titelen er det beste af diste Lapperier — for Resten er der ikke et eeneste vittigt Indfald i dem allesammen; men de synes fuldkommen at have deres Udspring fra samme Kilder, som de næst foregaaende.

No. 144.

Det ulykkelige Udlæg, som skeete uden Dom og Execution Nakken imellem d. 17de og 18de Jan. paa de 56 Ponse-Contoirer og Øl-Kippere & c. Kiøbh. 1772. Trykt og findes tilkiøbs hos R. H. Thiele for 4 Skil. 1 1/4 Ark i 8vo.

16

176

Er en Samling af Dumhed, Pøbelagtig Vittighed, grove Udtrykke og gemene Indfald, der uden Tvil er sammenslikket af den samme Skræder-Dreng, som forfærdigede Evaes Natklokke.

No. 145.

En Snuppert til viste Skribentere. Kbh.

trykt og selges hos L. Svare for 2 Skil. et halv Ark 8vo.

Skiønt denne Snuppert ey er meget vittig, er den dog en slet saa tosset, som de øvrige Piecer, der i denne Tid bliver trykte hos Svare.

No. 146.

Gedanken im September 1770. geschrieden, und wegen des merkwürdigsten 17ten Januarii zu einer Erinnerung beyder Zeiten, im Druck gegeben. Kopenh. 1772. Gedruckt und zu finden bey R. Thiele für 2 Schilling ein halben Bogen 8vo.

, Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72, 1772

Paa hvad Tid end disse Tydske rimede Tanker ere skrevne, saa ere de dog ey et Haar bedre end vore danske Gade-Biser.